

Kemény István

A néma H

© Kemény István, 1996

Megjelent a Pesti Szalon Könyvkiadónál 1996-ban

**E kötet megírásának idején a szerző
a Soros Alapítvány ösztöndíjában részesült**

A könyv megjelentetését a Nemzeti Kulturális Alap támogatta

TARTALOM

I.

Igazságosztás
Az eperfa lombja
Apa barátai
A néma H
Tíz csillag
A bűnbeesés

II.

Ítéletnap, reggel
El
Múló rosszullét
Az Érvrendszer elhagyása
Szívroham
Amatőr vándor dala
A gyógyulás
Kert
Ördögűző táj
Éjjel a nyájaknál
Sztélé
Füst
A mólón
Visszapillantó tükörterem
Szerelmi téma
Úti dal
Egy kalandor
Elvált férfi a házasságról
Ítéletnap, este

III.

Hajnal
Egy nap élet
Nagymonológ

I.

Igazságosztás

Legyen ősz, a sarkon forduljon be
a Szűz, hajakosarában félig aludjon
a Matróz. Soha, soha ne hangozzon
el a Föld! Föld!, ússzon sunyi nőivel
el a Föld-föld, úgyis csak baj volt
vele mindig. Keljen akár föl a
Szomszéd hájfeje a kerítése mögül,
inkább mint se a nap, se a szomszéd.
Legyen úgy, ahogy a múltkor már
kialakult, tudod, amikor azokat a
reklámalakokat egyszerre csak ott
láttuk a Vázán.

Ugyanakkor az Ócskás lejegyezendő
szavai híján fiai nélkül maradjon
a régi helyen, a Ponyván: ahogyan
élt. Legyen a súly, hogy ne vigye
el őket a szél. De a Súly, vagyis
a súlyok, vagyis a lovas Úr, vagyis
a lovagi szándék: leszorítani,
hozzálovagolni a Földet a földhöz,
ez ugyanúgy elenyésszen, ahogy a
vita közben az Ügy maga a vita
teteje közelében a maradék meredeken
elfül.

Legyen ott, odalent, a mese eredeti
színhelye közelén túl, de a hadiipari
titkos területeken igenis innen a
Realitás. Hiszen a mese eredeti szín-
helye véres, a valamikori tudományon
az átok az úr, s már a jövőendő ócska-
piacain is ott tapogat a Barbár.

De a Hölgy, az idős még ül a házban
a maga évszázada emlékeivel, a köny-
veivel, amiket ajándékba hagytak
neki ott valaha a barátai, a Szerzők.
Hát legyenek az ő szavai az a pont,
a bizonyosság, az, ami van, van:

„A realitásokat is el kell... hiszen ezek, értsd meg, ezek a mi kabaláink... ez a reggelid is meg az ostoba újság meg a reklámok is, ahogy ez a rengeteg ócska de igazi tárgy is, amitől ilyen a lakásom... így minden egész. És kijöhetnél gyakrabban kicsi fiam, épp csak, hogy időnként hadd lássanak itt is valami mozgást, férfit a háznál. Félek.”

Csakis az legyen a Csúf, ami valamivel az egyedüllétnél is szomorúbb, de ami még nem, legyen az a Szép, és legyenek ezek az igéi.

Az eperfa lombja

Honnan tudjam, mit láttam még működésben?
Mi volt az a bácsi ott a napsütésben?
Megjelent az utcán, rövid utca volt az,
benne volt a kertünk, kerítése korhadt,
ő ment, honnan tudjam, hogy mivel törődve?
Néztem, hogy a sarkon eltűnik örökre.
Nem jelentett jót, de nem jelzett veszélyt sem,
mint egy krákogás az elmondott mesében.

Idős úr volt, szikár, katonásan ép test,
vadászruha, kalap, halálpontos léptek,
tekintet előre, érett, szinte fénylik,
mint hogyha nézhetne akár másfelé is,
derűs volt, sőt, szép is, mégis féltem, mert egy
sétabot is táncolt a léptei mellett:
egyet koppan, aztán egyet szúr előre,
szúr-koppan-szúr-koppan, sújt a levegőbe.

Akkor már húsz éve volt délben is este,
ötéves sem voltam, nem tűnt föl az este,
aznap kérdeztem csak, mért van mindig este,
azt mondtad, butuskám, hiszen nincs is este!
nem hittem, de este tényleg jött az este,
megmutattad: látod, ez most tényleg este,
cigarettás kézzel legyintettél: „édes!
sétapálcát láttál, *ma már* nevetséges!”

Akkor a *régi* volt éppen eltűnőben,
volt minek eltűnni abban az időben,
ami korhadt akkor, azt korhadni hagyták,
ami jött az utcán, inkább menni hagyták,
bár akkor a Nagy Bűn készen volt már régen,
s ami száradt, jórészt megszáradt a kézen.
Öreg kezek újból játszani tanultak,
botot ugráltattak fürge, csontos ujjak.

Honnan tudjam, mit láttam még működésében,
most, mikor az *új* is lassan eltűnőben,
mi járta utolsó sétáját el aznap
színét és visszáját hordva a gonosznak?
A nagyvillany aznap nem volt csak leoltva,
aznap kavargott úgy az eperfa lombja,
mesétekből egyszer látszott, hogy kíméltek,
aznap kérdeztem meg a sötét miérettet.

Apa barátai

Azon az egyetlen délelőttön,
a gyerekkoromban történt. Két
férfi jött a harmadikhoz
alapot ásni nála. Vidám
lakói a délelőtnnek, hárman
a napsütésben. Az igazinak
vélt napsütésben srácnak
neveztek mind a hárman.
Csákánykapával, fürdőgatyában
dolgozni véltek, pedig dehogy.
Még sört sem ittak, vizet
vedeltek, s majdnem elkészültek
estig. A homokkupactól
figyeltük őket, én
és a lányaim.

Ó drága érdi férfiak, ti
Don Quijote de la Panzák, ti
pestvidéki küszködők. A
házatok kész azóta sem lett,
ilyen házban kell laknotok.
Mert lopni nem - vagy csak a
gyárból negyvenhat éves vackokat:
egy elnyírt fűrész vagy egy
szivattyút, s otthon aztán évekig ezzel
mulattatni a talajvizet. Ti
majdnem munkás, szinte mérnök
Élet és Tudományt járatók, ti
megható találmányokra

költői annak, mit más a
sörre, borfőzők, ezüstcsinálók,
bottermelők és bárkaművesek.
Veletek éli le életét egy
valaha sorsra érdemes nő,
bólint az összes tervetekre,
hétköznapi este bólogat,
nem eszik húst, és ásítózva
jógázik veletek évekig, de
vasárnap bontott téglát pucol
tíz évig nevetve-sírva-válva,
tíz évig összeszorítva száját,
de azóta már az életéről
van szó, és sírva tiltakozna -
hogyan valaki tönkretette őt?!

Este a bárkáról volt szó, de főleg,
hogyan mi minden kell a bárkára még:
áramfejlesztő, ködkürt, karám
és gombapince, sőt, óceán...?
Itt elaludtam, s ti nagyapák
lettetek azóta, emlékeim.

A néma H

Világgá menni láttam, de
azt hittem, csak sétál,
sétál a nagykabátban,
a szerelem idején együtt
vásárolt nagykabátban,
sétál csak úgy, vagy sétál
de világgá akar menni,
azt hittem, hogy csak sétál
és nem fog világgá menni,
világgá menni láttam,
nem gondoltam, hogy ennyi.

A hatalmas, néma H-nál
futottunk akkor össze
(kórházba rohantam éppen,
a műtét előtt apámhoz),
a hatalmas, néma H-nál,
a járdaszélen álltunk.
Mondta, hogy világgá megy,
mondtam, hogy sietek sajnos,
mondta, hogy akkor menjek,
motyogtam: akkor én is...
mosolygott: szia, és elment.

Az utca lejtett előtte
és emelkedett előttem,
emelkedett és lejtett,
végig működött közben.

Tíz csillag

*

Akkor még a régi házban laktunk a Hat Jegenye alatt,
egy dombtetőn. Abban a kertben tiltott fa nem volt, de
a hat vastag jegenyetörzs megmászhatatlanul állt ott.
Azok a fák maguknak nőttek, ránk csak délutáni árnyékuk
vetődött. A környék legjellegzetesebb tereptárgya volt
ez a hat fa, Oroszország számos mai tábornokának fiatal
repülőhadnagy-kori emlék.

* *

Volt egy eperfa az udvarunkon, de az amerikai
szövőlepké tanyázott benne. A hernyók július végére
lerágták az összes eperfalevelet, beszótták az ágakat,
és szétmászta a kertben meg a házban. Párnán, cipőben,
nyakban, pohár vízben találtuk őket. Sértődött fa lett
az eperfánk: gyümölcséhez nyúlni nem volt gusztusa
senkinek.

* * *

A második vatikáni zsinat legfőbb miseszöveg-változtatásának
kihirdetése az ó-érdligeti templomban. „Kedves testvérek.
Mostantól ehhez a részhez, hogy „sokszor és sokat vétkeztem
gondolattal, szóval, cselekedettel”, hozzátesszük még ezt
is: „és mulasztással”. Mondjuk tehát...” Nekem csak a
pesti templomok tetszettek. Az ó-érdligetinek még tornya
sem volt. Nem is templomnak épült. De talán éppen a
mulasztás bűne emelte be aznap végre a római katolikus
Anyaszentegyházba.

* * * *

Több mint harminc év telt el azóta. Pesten lakom északi
fekvésű emeleti lakásban, ahova csak júniusi reggeleken
jut be a nap, és tiszta, derűs éj az már, ha a szemközti
ház teteje fölött tíz csillag megszámolható. Családom
kérvények fő érve, magáról a család szóról máig is a régi
jut az eszembe. A kertről *az* a kert, mindenről *az* a
minden. Olvasószemüveg van a kertemben felejtett könyvben:
nem fújhat akkora szél a lugasban, hogy lapozni bírna.

A bűnbeesés

Száz éve, mikor a nagy vashajók
áthordták a bűnt Amerikába
Európa meggyónt és megáldozott
és még nem derült ki, hogy hiába,
elvitte a százéves lázadót
emigrációjából a nátha,
a karácsony akkor havat hozott,
a kispolgár szép volt mint a kályha.

Akkor még a régi házban laktunk
arkangyal előtti gyerekésszel,
Apu fiókjában mi matattunk,
nyitva felejtette, nem emlékszel?
Karácsony volt, még csak ki se kaptunk,
pedig a tűzből kapkodta kézzel.
Meggondolatlanul tűzre raktunk
valamit, ami most lassan ég el.

II.

Ítéletnap, reggel

Nagy, fekete firka készül,
vastagodik, feketedik,
Nagy, fekete firka készül,
vastagodik, feketedik,
Kis ördögfióka firkál,
növekedik, ügyesedik,
Nagy, fekete papír készül,
fehér volt, de feketedik,
Nagy, fekete papír készül,
lassan megelevenedik,
Nagy, fekete vihar készül,
nappal volt, de esteledik,
Mire a nagy vihar elül
már valóban esteledik,
Ha valóban itt az este,
valójában reggeledik,
Mire újra itt az este
valójában reggeledik,
Mire újra itt a reggel
kiderül, hogy ez se segít -

Otthonukban firka készül,
fekete és megszeretik,
Otthonukban mind a ketten
értik már, hogy ezt szeretik,
Otthonukban firka készül,
ördögmódra megszeretik,
Gyűlölködnek otthonukban
mind a ketten ezt szeretik,
Egymás szárnyát elszerették
de azóta nem szeretik,
„Bárki szárnya verdesése
egyszerűen idegesít!”

Nemsokára gondolatban
sincsenek már csak kezeik,
Kis ördögfióka firkál,
lerajzolja a szüleit
Szeretettel, gyűlölettel:
nincsenek már, csak kezeik,
Ezt a napot elfelejtik,
ez a napjuk mégse telik -

Kulcsukkal a külvilágot
    induláskor megsebezik,
Indulásuk végítélet,
    nemsokára következik,
Még az ajtóban topognak,
    gyereküket öltöztetik,
Nagy, fekete firka készült,
    végítélet következik,
Indulásuk végítélet,
    nemsokára következik.
Idegesen öltöztetnek,
    a külvilág következik -

Köd van, szerda délelőtt van,
    nem telik, csak öregedik,
Kint az utcán sír egy autó,
    nemsokára következik,
Gyilkos áll sajtért a sorban,
    nemsokára következik,
Ugyanekkor mozdulatlan
    minden, ami következik,
Ugyanekkor újra esne,
    nem jut le a kövezetig -

Valahol ma összegeznek
    innen fel az Ékezetig,
Valahol ma összegeznek
    innen fel az Ékezetig,
Nagy, fekete firka készül,
    önfeledten szövegezik,
Nagy, de rossz ítélet készül,
    önfeledten szövegezik.
Otthonodban firka készül,
    idegenben szövegezik.

Nagy, fekete firka felől
    jön a vonal, közeledik.

EI

Ott mennek a locsolóautók víz helyett tiszta ésszel.
Mögöttük a jósnők, most is veszekedve.
Fölöttük a felhők, elérhetetlen billentyűzetükkel.
Mind, el, ugyanarra. Ugyanarra tekerednek le az orsók.
Arra ballagnak el a kutyák behúzott farokkal.
És a frakkos zenészek meg az udvari zenészek is.
Azok ott a bolondok, formájukat vonszolják a földön.
Arra folyik a Duna is, viszi és vigasztalja a vizét.
Mind, el, ugyanarra.
- Nézd apu! Ott mennek a lányok, és mind milyen gyönyörű!

- Látom... mivel kented össze a trikódat?
Ott megy el Fényes Ösztön emléktől emlékig lopózva.
Ott megy May Károly egy báránymaglót terelve arra.
Ott tanárt tanárok kísérnek fegyelmezetten, hórihorgasan.
Ott megy el a lekéssett biciklitúra is.
Ott gördül a golyó a toll végén messzi füzetekben.
Ott megy el a lisszaboni autó, körülötte cigarettafelhő,
és ott száll ki Móni, aki később nem akart élni.
Mind, el, ugyanarra.
- Nézd, anyu! Arra mennek a férfiak, milyen helyesek mind!
- Igen... de mi lett a trikóddal, kicsi foltom?
Ott repülnek a vadlibák meg a hangjuk.
Az a hátsó fekete a kényszer, ami hozta-viszi őket.
Arra szárad fel a felszín, ürül ki alul a csatorna.
Az ott a tavasz, a nyár, az ősz, a tél külön nejlonzsákokba téve.
Ott mennek az egyszer meglátottak, meg a többször, meg a mégsem.
Ott mennek a régiek és az eljövendők.
Ott mennek a régiek és az eljövendők.
Ott mennek a locsolóautók víz helyett tiszta vízzel.
Mind, el, ugyanarra.

Múló rosszullét

Apa sír. Nevet, beszél,
hiszen uralja az arcát.
Nézem, teniszeznek most
a világítótestek alatt.
Nagyon erős, szinte nem
legyőzhető, ahogy ott van.
A mesteri fényben Apa
most csak nevet és futkos.
Apa sír. Mégis. Most én
ezeket a dolgokat értem.
Ez a nap megöli a haladékaimat.
Apa, mért nem veszed észre, hogy hirtelen
szétnyílnak a bokrok,
kettéválnak a lámpák,
vad rosszullét támad
a Duna felől,
szédül vagy feldől
valami a közeli kertben,
hányinger és borzalmas
vitalitás itt és mindenütt!
Apa.

Ez az öregkor volt, de
a megszokott jelei nélkül,
sosem láthattam, csak ismerem.
Most ennyi volt, elvonult.
És neki szánták.
Apa itt van. Sírok neki:
beütöttem a fejem!

Az Érvrendszer elhagyása

A lovas, ez a titokzatos érv
éjfél körül a legendája mellett,
kettő felé a levont tanulság,
négy körül a róla szóló hírek
közelében, és végül a jóslat
szerinti ponton is áthaladt.
Immár váratlanul ér.

Szívroham

Egy elbizonytalanodó dobos a sűrű kertben
egy öregedő férfi jele. Legalábbis
a sötétben, a fák közt, a rossz kerítésnél
és most már az ólaknál
jár, ami jár.

Korai repülő vacog odafent,
a leskelődés ténye mindenre kihat.
Most kezdődik a hajnal.

A konyhaablakon át tárul fel végül
a kis, feketehajú férfi alsónadrágban,
ahogy a vele szemben álló infarktusra
néz, csodálkozik, könyörög, sőt, sír.

Amatőr vándor dala

Ha az én cigarettám parázslana fel
ott a sötétben ebben a pillanatban

S te loholnál háromkor a műúton itt
az erdő meg a szántás közt, láthatatlan -

Azt hinnéd, hogy most legalább egyedül vagy,
hisz ez a környék áprilisban lakatlan

Sőt, kilométerekre sincs egy nyaraló,
mert itt letelepedési tilalom van,

Csak a szántás balra és jobbra az erdő:
zavaros csak te vagy a nem zavarosban

Befejezetlen autóstoppoddal újhold
éjjelén, csak a miérttel a nyomodban

S csak a gyengébbik miérttel, ami annyi,
hogy ma azért csinálhattad volna jobban,

Nem pedig az, hogy miféle családszerű
életbe gabalyodsz bele zavarodban,

Felnőttkorodra kiteljesedő, régi,
dadogós, elvörösödő zavarodban,

Most is hajnalban, gyalog fogsz hazaérni
pedig azt hitték, legalább vonatod van,

Mindegy, hiszen itt legalább egyedül vagy
és valahogy majd így is odaérsz lassan...

Na, itt parázslana fel egy cigaretta
jelezve, hogy egy csöndes valaki ott van,

És bizonyítékul szinte azonnal a
füstszag is megcsapná az orrodát onnan,

Vagyis én volnék a kísértetesebb
s te az otthontalanabb pozícióban,

Neked én az a csöndes valami volnék,
ami a sötétben váratlanul ott van.

De ha így volna is, aminthogy nincs így,
de ha így volna is, biztos vagyok abban,

Hogy bár te is megdöbbenve szimatolnál,
de az én nyúl szívem verne hangosabban,

Te csak a fémpénzt fognád meg a zsebedben,
s azt markolásznád alig megalázottan,

De én eldobnám magát a cigarettát,
amitől eddig a helyszín ura voltam.

Ó, rendes cigarettázója az éjnek,
neked efféle gondot én nem okoztam,

Vadőr lehetsz vagy más jó helybeli vándor,
kerülő a kollektív gondolatosban!

Jó félni. Fürdök az erős félelemben,
mert a gyengékben már-már meggonoszodtam.

A gyógyulás

A gonosz kínozza a gonoszt,
jaj, ne bánts, Gonosz!

Kihúzza öreg fejét a sérülésből
és táskás szeme néz.
(Nem hall.)

Foga közt ladikkal úszik el.

Ő volt a seb a sérülésben.
Minden más gyógyul magától.

Kert

Ahol a gyógyír-alma minden
ősszel elválík az ágtól, és
ott rohad el érintetlen, az
édeskés talajon magától,

ez a bölcs, ironikus tőzeg
csak fekszik magatehetetlen,
kissé állat, kissé közet, de
vadászhatatlan, ehetetlen,
pár négyzetméter ez a körzet,
forrást ereszt, egy ihatatlant...

oda vágyik a gyenge elme,
oda-útra pakol az erős,
onnan sejti a halál-alma
ittmaradásához az erőt.

Ördögűző táj

Magányos daru ringatja magát,
valami van fönt, mondják.
Bátor, aki este azon az
elhagyott munkaterületen átvág.

„Vén bolond, megfázik maga ott fönt!
Nem tette még meg a dolgát?”

„Egy szót se, banya, és legközelebb
ehetőbbet hozz inkább!”

Magányos daru ringatja magát.
Olykor ezercseppű esők mossák.
Kelletlen porfelhők gyülekeznek,
azt mondják, bennük van igazság.

Valami kigyulladt amarra,
betonpapírba csomagolták,
kétszáz évig fog az ott égni:
az ördög elszív egy cigarettát.

Magányos daru ringatja magát.
Magányos daru csóválja magát.
Megakad jobbról, megakad balról.
Jön a felriasztott nejlonzsák.

A forgószelek mind üresebbek, már
a sors kerüli bennük a sorsát.
Eddig csak feketézett az ördög,
de most kiissza a kortyát.

Magányos daru altatja magát.
„Nem dől el egy ekkora alvó tárgy?
Valami van fönt, a szárnyát várja csak,
kegyelmet kapott, hazaszáll mindjárt!”

Éjjel a nyájaknál

Elmentek a pásztorok, mert dolguk akadt,
mondták is talán, de úgysem érteném.
Ülök és hallgatom a távolodásuk,
szinte futnak ezek a sokezer éves
bácsik, gyorsan fakul a viháncolásuk,
és a nyájakkal holnap estig csak én.

Utolsó bojtár lehetek valami ősi
rendben, amit már megtanulni se bírtam
- együgyű szülők buta kölyke, rossz
iskolákban, sok szürke évvel ezelőtt -,
belőlem már bölcs, öreg számadó
sohasem lesz, mi nem tudtuk már
megtanulni a rendet, ami
pofonegyszerű volt azelőtt.

Holnap estig egyedül a nyájnál.
Hajnalban én keltem a várost,
függönyeiket majd én hajtom el,
gyerekeiket én terelem iskolába,
autóik forgalmát estig én kavargatom,
nekem kell egy szellőt szereznem
és megfodroznom vele a Dunát,
nekem kell a vemheseket észrevennem
és világra segíteni a babát.
nekem kéne a jót együtt tartani
és hagyni elkódorogni a rosszat,
nekem kéne tartani a lelket
holnap estig, pár óra az egész,
meg is kéne súgnom: ez nem hétköznapi!
de óvatosan titkolni is a nevét.

Mennek, futnak ezek a sokezer éves
bácsik, gyorsan fakul a viháncolásuk.
Elfelejtik, hogy ami neked csak holnap,
azalatt itt évezredek múlnak
együgyű szülők buta kölykével, velem.
Elmentek a pásztorok öreg fejükben
a renddel, és ha ma éjjel újjászületik
az ember, akkor is gazdátlan a jelen.

Sztélé

Vándor. Ha most azt találnám ideírni, amit
egy kispesti ház falán olvastam, vagyis,
hogy „*PISONT ISTVÁN A LEGNAGYOBB KIRÁLY!*”,
kérlek akkor, gondozd ezt a feliratot az
alábbiak szerint: ha majd abbahagyja az
aktív játékot Pisont, helyettesítsd a nevét
egy másik középpályás nevével, és ha az is
kiöregszik, akkor megint egy újabbal. Ha
egyszer megszűnik a labdarúgás, akkor a név
változzon egy abban a korban szeretett lab-
dajáték hőséne a nevére. És ha majd sem
labda, sem játék nincs már, keress akkor
egy embert, aki a büszke mondat feltétele-
inek minden szempontból a legjobban megfe-
lel, és írd a feliratba ekkor az ő nevét.
Fordíts külön figyelmet arra, hogy jelent-
heti egykor majd a *KIRÁLY* a királyt, a *LEG-*
NAGYOBB pedig a legnagyobbat ismét. Ezeset-
ben jól nézz körül, van-e legnagyobb király,
mert szabadulhatsz, ha a mondatba végre azt
a nevet írod. Menj tovább, élj boldogul!

Füst

Ma Füst Milán vagyok, egy nagy, rozoga város,
ahol máskor élek, ma az vagyok.
Minden ötödik sarkon lecsaphat valami
korhadt. Hortenzia nénik a függönyök mögött.

Ma egy nagy rongy van a városra dobva,
süket tőle az utca mint egy rádióstúdió,
és mindig a sarkon túlról vélem hallani a dobot.
Holnap már embert kerülök, holnapután meghalok.

A mólón*

Életműve hozza, mint a régi
vitorlások orrukon a szobrot,
lassan, gőgösen tolva előre
őt, az embert, aki úgyse fontos,
nálunk ő csak szótlan ittúléssel
kárhoztatja éjfélig a sorsot,
édes-fehér állt előtte nemrég,
s immár szódát tesz a vörösborhoz,
lassú, büszke, korhadt, élhetetlen,
rég, magányos és titkolózós,
találgattat, nem érdekli mégsem,
mit szólnak a kilenc altatóhoz,
lesi az óránkat, szinte sértő,
mindjárt feláll, már eloldozódott:
életműve hordja, mint a régi
vitorlások orrukon a szobrot.

Visszapillantó tükörterem

(rondók a nagy pestist túlélte dallamokra)

1.

Versailles, Velence,
Történelem,
Visszapillantsz-e?
Versailles, Velence,
A fény különce,
Tükörterem.
Versailles, Velence,
Történelem.

2.

Az látszik benne,
Ami van.
Például eszme
Nem látszik benne
És a szellem se
Komolyan.
Az látszik benne,
Ami van.

---

* Szeretettel a valóságos személynek.

3.

Tükrébe ásít
Az ördögérsek.
Az elvonásig
Tükrébe ásít,
Tekintsd a bácsit
Csak jelenésnek.
Tükrébe ásít
Az ördögérsek.

4.

A tükör pillan,
A kényszer leszáll.
Mondjuk ki nyíltan:
A tükör pillan.
(Sajnos ez így van,
Mindenre ez áll.)
A tükör pillan,
A kényszer leszáll.

5.

Itt egy pillangó
Visszapillangott.
Kinyílt az ajtó.
Itt egy pillangó,
Bent egy mulandó
Elmulandott.
Itt egy pillangó
Visszapillangott.

6.

Visszapillantó
Tükörterem.
Mögöttem autó,
Fölöttem autó,
Leszel halandó
Végre velem
Visszapillantó
Tükörterem?

Szerelmi téma

A móló kioszkja melletti egyik asztalhoz ültem, és integettem a fehér kalappal a hajóra. Körülöttem több száz ember, a nyár legnagyobb nyüzsgése, valószínűleg hamar közéjük olvadtam. Sört ittam, és furcsa volt, hogy most én maradok, és te mész. De éreztem azt az aljas kis izgalmat is, amikor megcsalják az embert. Tudtam, hogy miután beleolvadok a tömegbe a sok lengő fehér kalap közé, be fogod húnyni a szemed, és azt is tudtam, hogy félóra múlva erőt veszél magadon, és majd kinyitod. Csak azt nem tudtam, hogy ha egyszer megint találkozánk, hogyan fogod elmagyarázni nekem a látványt, ami félóra múlva a hajó végéről eléd tárult: a sziget, amin hagytál, és amiről tudod, hogy én most egyedül akarom bejárni, a sziget teljes egészében ott volt a szemed előtt, és a két fekete hegyóriás a közepén, anélkül már, hogy figyelmeztethetnél, akkora alapterületet követelt magának, amekkora egy ilyen kicsi szigeten nincs, és nem is lehet soha.

Úti dal

A vadludak is mást terveztek őszre
Összeálltak mégis, és utaznak
Nem akartam hallgatózni rájuk
Nem akartam semmit, ami már volt

Ahol voltam, ott már csomagolnak
Ahol leszek, nem vár oda senki
Ahol vagyok, a köd visszagágog
El akarlak hagyni mindörökre.

Egy kalandor

A halálnak elvei voltak. Ezekből miattam engedett. Szerettem volna megköszönni,
de azt még nem lehet.
Az első halotton bogarak züllenek.

Tűzmilliárd és vízmilliárd. Terveit kutyája nem hozta
vissza. S a vizes föld fölött szállt,
szállt az utolsó szikra.
Így került sor a másodikra.

A második voltam, de én - mondom - nem halok meg. Minden
megszégyenülésem után
tudom, hogy jobb lett.
De, hogy nem - mindig újra meglep.

Itt tartunk nálam, csak éppen én nem. A záró-
kalandot kéne magamnak
jobban elmesélnem.
Megpróbálom újra. Mesélem:

Nos, megbízhatatlan a várhegy, amiben megbízik a
táj. A várrom holdfényben, a völgyben
köd szítál.
Tévedésből itt - de most már muszáj.

Két küldöttség van itt fent, mindenki bandzsít és tárgyal: a
vágy a kötelességgel
és a kötelesség a vággyal.
A halál alattunk szárnyal.

Felhők szárnyalnak ott lent, mondom. Idefönt csodálatos
nagy csend. Idefönt teljes eredménytelenség,
a völgyekben meg félik az Istent.
Vajon én mit akarok itt fent?

Küldetésem üldöztetés, lehet, hogy nincs is küldetésem. Kolozsvárról Marosfőre,
átutazva Désen.
Fel se tűnt senkinek, hogy késtem.

Felmentem és lejöttem. Ez volt az érzélem akkor, vagy csak
a mindig. És le a víz alá is, és megint
fel a tengerszintig.
Nem jutva soha el a bentig.

Így elég lett az utakból, elég lett volna otthon, bár
ahol kétség volt, most is
ott van.
Miképp a kocka ott, ahova dobtam.

E nagy kocka megnőtt. Ma ház. Eldobhatatlan. Az árnyéka
nemcsak éles és szép, hanem
alig van.
Úgy látom, nyár van, és délig aludtam.

Az életrajzomból ennyi, ez is csak illusztrációnak. Poshadt
folyóra látok, a túlsó partján
a csónak.
Lassan szélednek mellőle a holtak.

Állj fel, és kerülj a házad napfényes oldalára. Etesd
meg a kutyát,
ma már ne gondolj a halálra.
Vidd sétálni a szeretteidet.

Elvált férfi a házasságról

Indulás Kithéra szigetére,
tervezett mozgás régi zenére,
derűs öregkor helyett nyomozva,
a megnőtt fák között botladozva -

a még élő tanúk kihallgatása,
a festmény párizsi bámulása,
csalódott madár felröppenése,
az adatok biblikus elmentése -

kacsapár leszállása a vízre,
két komoly fahasáb a tűzre,
egy szippantás a ma délutánba,
belefekvés az éjféltutánba -

Megbékélés a kishalállal,
izgatott játék a nagyhalállal,
nem készülés már több örömré,
csak reggelit vinni a Zöld Terembe -

megreggelizni régi zenére,
jegyet rendelni két személyre,
az enyhe unalmat megbeszélni,
hogyan mért nem sikerül messze,
élni.

Ítéletnap, este

Halk letekeredés zaja egy fa felől,
majd távolodó kúszás.

III.

Hajnal

1000 és 1 májusában
Mirákulum városában
hétköznapra virradóra,
mikor könnyen jár az óra,
a kocsmák is mind becsuktak,
esik, az is inkább nyugtat,
ekkor, mikor minden más nap
csöndben születik a másnap,
hírhedt ablakán kinézett,
s elámult az ördögérsek.

Felfigyelt a langyos égre,
kikönyökölt, nézte, nézte,
fönt a végső száz esőcsepp
hagyta el a párakincset,
felvetődő csillagérvek
délig szép időt ígértek,
s ahogy nézte, amit látott,
hallgatta a régi záport,
felfigyelt, hogy kedvet érez,
kedve volt az életéhez.

Tudta, ez a város itt van,
bár hallgat mint pont a síkban,
és a főtér sincs kövezve,
s vályogövvvel van övezve,
hogy hajnaltól nagypiac lesz,
pedig csak egy pillanat lesz,
elmosolyodott a tájtól,
a holnapi szörnyű sártól.
Hagyni kéne az egészet,
gondolta az ördögérsek,
ám egyszersmind meglepődött,
hogy csak nevet, és nem ő dönt.
Hallotta, hogy harangoznak,
nem hallotta most hazugnak,
még az sem jutott eszébe,
hogy ő végülis miféle,
és hogy máskor köp vagy ásít,
mihelyt eljut önmagáig,
de most biztos volt magában
Mirákulum városában.

Ködre gondolt, egy kis köd lett,
többre gondolt, rögtön több lett,
kedve támadt elnevezni
azt, aminek neve *ez mi?*,
elnevezett egy-két dolgot,
látta, nem megy, tudta, nem baj...
föltényerelt, nyomta pusztá
könyökét az ablakdeszka,
és a szinte szörnyű csöndben
kukorékolt egyet majdnem.

Erre válasz jött, valódi:
későnfekvő, menj aludni!
koránkelő, te meg ébredj!
Egy perc! - szólt az ördögérsek,
közelebbre hallgatózott,
távolabbra hallgatózott,
visszafelé 1000 évre,
előre is 1000 évre,
s bólintott, ám nem legyintett,
úgy hagyott magunkra minket.

Egy nap élet

Harminchárból huszan maradtunk, tizenöt év után
szép ez is,
Egy óra múltán a kocsmáros behordta fölöslegessé vált
székeit.
Férfiak és nők, fiúk és lányok, június, este,
sátortető,
Könnyű zsvaj volt, nagy szavakkal előre föl nem
törhető.
Nagy szavak váltak könnyű zsvajjává, tizenegy autó
odakint,
Huszan maradtunk: húsz ruha és pénz, tizenegy autó:
a valamink.
S máris megy kettő: „tudod, a kölkök nélkülem nem
alusznak el”,
A másikért meg itt a férje: a sövény fölött már
ott a fej,
Valaha fontos a harmadik volt: pohárral áll, hogy
menni fog,
Az asztal mögé bezárva ültem, mutattam: „kibújni
sem tudok”.
Valami szél jött és bodzaszag volt, eltelt a második
óra is,
Mutatta: „hány van?”, mutattam: „három. Hát neked?”, „jön a
harmadik”.

És ezzel átbújt mellém az asztal alatt, hogy „még egy
pillanat”,
Mesélt, mesélve újra átbújt, s még mindig mesélve
elszaladt.
Átmásztam én is, hogy elszökésre, menekülésre
kész legyek,
Egyszercsak mégis délelőtt van, öten maradtunk,
részegek.
Egymás nyitott-könyv-életéből kihullott könyvjelzők
vagyunk,
Szavakba öntjük a közös eszmét, ami csak annyi:
még igyunk.
Repülő zúg a másik égen, kezdődő, pontos
napsütés,
Figuráit kirakja lassan a gyümölcsfák közé a
nemsötét,
Fagyiért jön be egy család, a kocsmárosné a
kertbe ment -
Betelt a hetünk, és az Isten mégis csak teremt
és teremt...
Itt volna vége, de életemmel nem szolgáltam rá
erre sem,
Ha délelőtt volt, hát délután lett, haza a hatvan-
egyesen.
Mért mondjam ennél pontosabban, hogy nemsokára
meghalok
S nyers boldogság, vad reménytelenség együtt se tett ki
egy napot -
Az a nap kéne mégis, egyben, legalább az a
csonka nap,
Hisz máskor úgyis csak semmit mondok, és nekem is semmit
mondanak.
Annak a napnak a délutánján fél kettő körül
volna most,
Már annyit éltem volna eddig, hogy elég is lenne,
hogy vagyok,
Bolyongásvégi nagy türelmet vinnék haza a
pénz iránt,
Erdőbe mennénk a gyerekekkel, úgy élnénk le a
délutánt,
Órára, tükörbe, más szemébe estig már nem pil-
lantanék,
Azon a napon mesélés utánig megtartana a
tartalék.
S ha alszanak már, kilenc után, el mezítláb akkor
menni csak,
Legvégül még kifutni innen, mint bölcsnek hitt, öreg
férfiak.

Nagymonológ

Eljön megint a franciák uralma
A Nagy Lovagság újra meghatódik
És elkísér egy újabb rossz királyt a
Szentföld felé, de félúton csatázik
S az Elveszíthetetlen Ütközetben
Mindenki meghal, ők s az ellenségük
A földön ezzel egyidőben annyi
Derül ki majd, hogy dörgött és esett az
Éjjel: a prognózis szerinti keddre
Eljött megint a franciák uralma.
A franciák alatt a múltat értjük
A Gótikát, az Ancient, a Terrort
Megismételhetetlen stílusukban
Ahogy csak egyszer élt és halt az ember
A Gótika, az Ancien, a Terror
Alatt viszont a Templomot, az Udvar
Kertjét s a szörnyű Gázkamrákat értjük
És egyszer elfelejtjük. Itt a vége.
A kert, a templom és a kamra egyszer-
Csak jó meleg vasárnap déli fényben
Érinthetetlen pó-vidéki ház lesz
Az udvarán öreg pap-arcú autó
S 1938, örökre
Az édesanyánk születési éve
A nagy merőkanál a húslevesben
Ebéd előtt egy hosszú percre eltűnt.
Egy hosszú délután elébe nézünk
Jelek most nincsenek, lecsillapultak
És nem borzongunk, hogyha éjszakánként
Az egészségünk lombja zúg a szélben
Mert mi lettünk az erdő, és a házban
Csak egy üres képernyő zúg, a tenger
Az emberélet útjának helyén
Egy nagy, sötétlő allé és a semmi.

-&-